

навичок та підвищенню мотивації студентів. Завдяки цим інструментам, процес вивчення стає захоплюючим та результативним.

Список використаних джерел та літератури:

1. Kim, S., & Lee, H. Enhancing Language Learning through Technology: The Case of Learning.apps.// Journal of Educational Technology, 46(4) - 2021. - 345-362.
2. Learning.apps. <https://www.learningapps.org> (дата звернення 19.11.2023)
3. Liveworksheets. <https://www.liveworksheets.com/worksheets> (дата звернення 19.11.2023)
4. Quizlet. <https://quizlet.com> (дата звернення 19.11.2023)
5. Quizziz. <https://quizziz.com> (дата звернення 19.11.2023)
6. Classtime. <https://www.classtime.com> (дата звернення 19.11.2023)
7. Wizer.me <https://app.wizer.me/> (дата звернення 19.11.2023)
8. Wordwall. <https://www.wordwall.net> (дата звернення 19.11.2023)
9. Костенко І.Г. Використання Інтернет-ресурсів на уроках англійської мови. Таврійський вісник освіти. 2013. № 1 (41). С. 170–176.
10. Кузнєцова Н.Ю. Створення віртуального середовища для вивчення іноземної мови (технологія Веб 2.0). Англійська мова та література. Харків : Основа, 2012. № 19/21. С. 8–10.
11. Пантюшенко Н. Г. Використання інформаційно-комп'ютерних технологій у викладанні мови. URL: <http://journal.osnova.com.ua/article/36217> (дата звернення: 05.02.2020).
12. Сітало О.О. Ресурси інтернету для вивчення англійської мови. Англійська мова та література. 2012. No 1. С. 15–18.10. Харенко О.О. Використання ІКТ на уроках англійської мови. Анг. мова та літ.: наук.-метод.журн. 2017. No 31-32. С. 49–76.

Кульбаба Світлана,

старший учитель, вчитель початкових класів
Городоцької початкової школи Хмельницької області

**Розвивальне навчання здобувачів освіти як інструмент індивідуалізації
навчання в умовах реалізації змішаної форми навчання та домінуючий
формат роботи з обдарованими дітьми**

Анотація. Стаття розглядає актуальні аспекти розвивального навчання через впровадження змішаної форми навчання. Особливий акцент робиться на індивідуалізації навчання через розвивальний підхід, який допомагає адаптувати процес навчання до потреб, інтересів і темпу кожного учня. Також досліджено розвивальне навчання як домінуючий формат роботи з обдарованими дітьми. Стаття підкреслює, що розвивальне навчання допомагає створити стимулююче навчальне середовище, де обдаровані діти можуть розкривати свій потенціал, розвивати критичне мислення, творчість та інші ключові навички.

Ключові слова: розвивальне навчання, індивідуалізація, змішана форма навчання, освітнє середовище, обдаровані діти, здобувачі освіти.

Вступ. У сучасному світі освіта стала однією з найважливіших складових успіху в житті кожної людини. Вимоги суспільства і ринку праці постійно зростають, і це ставить перед системою освіти нові завдання та виклики. Сучасна освіта переживає революцію завдяки розвитку інформаційних технологій та використання змішаної форми навчання. Впровадження змішаної форми навчання поєднує традиційний підхід з використанням сучасних технологій. Один із ключових аспектів цієї трансформації - індивідуалізація навчання, що дає можливість кожному здобувачеві освіти розвивати свій потенціал. У цій статті ми розглянемо розвивальне навчання як інструмент індивідуалізації навчання в умовах реалізації змішаної форми навчання та як домінуючий формат роботи з обдарованими дітьми.

В Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні ще у 2000 році зазначалася необхідність забезпечення розвитку освіти на основі новітніх прогресивних ідей, запровадження в освітній процес новітніх педагогічних технологій та науково-методичних досягнень, створення нової системи інформаційного забезпечення освіти [4]. На даний час документи про змішане навчання регламентують цю форму навчання як повноправну, за якої може забезпечуватися повна загальна середня освіта.

Основна частина. Наукові ідеї системи розвивального навчання з'явилися в роботах видатного психолога Л.В.Виготського. Теоретичні основи розвивального навчання були розроблені в 60-ті роки ХХ століття талановитими вченими – психологами Д.Б.Ельконіним і В.В. Давидовим. Головною метою системи розвивального навчання, розробленої під керівництвом Д.Б. Ельконіна і В. В. Давидова, є формування в дітей уміння вчитися (тобто уміння вчити себе самостійно), що є підґрунтям сучасної індивідуалізації навчання. Система розвивального навчання дозволяє сформуванню в дитини потяг до нових знань,

ініціативність, позитивне ставлення до навчання. Вона створює оптимальні умови для розвитку особистості дитини, формує в дитини здатність бачити й ставити перед собою мету, знаходити способи розв'язання, оцінювати результати своєї роботи. У системі розвивального навчання дитина вчиться змістовно спілкуватися з однолітками й дорослими [2, 3].

Названих вище результатів розвивальне навчання досягає не шляхом збільшення кількості завдань (і, як наслідок, перевантаження дитини), а перебудовою цілей, предметного змісту й індивідуалізацією навчання, відповідно до потреб і можливостей конкретного здобувача освіти.

Індивідуалізація навчання - ключовий аспект сучасної освіти, процес, який спрямований на адаптацію навчання до потреб, інтересів, темпу та стилю навчання кожного конкретного здобувача освіти. Індивідуалізація навчання стала ключовим аспектом сучасної освіти, оскільки вона допомагає зробити навчання більш доступним і ефективним для різних груп здобувачів освіти.

Змішана форма навчання поєднує в собі традиційні методи навчання з використанням інформаційних технологій та онлайн-ресурсів. Ця модель дозволяє здобувачам освіти отримувати знання і виконувати завдання як у класі, так і вдома за допомогою комп'ютерів, планшетів чи смартфонів. Це створює унікальні можливості для індивідуалізації навчання.

Є кілька варіантів змішаної форми навчання:

- поєднання очної форми з дистанційною;
- поєднання різних форматів навчання в межах одного класу (основне очне навчання з використанням технологій дистанційного навчання та різних форм роботи з електронними ресурсами, онлайн-курсами тощо);
- поєднання самостійного навчання та роботи в класі;
- змішування основного навчального контенту (підручників та навчальних матеріалів) із зовнішніми матеріалами (електронними ресурсами).

Найпопулярнішою в Україні формою змішаного навчання наразі є практика поєднання очної форми з дистанційною.

Розвивальне навчання як інструмент індивідуалізації в умовах змішаної форми навчання - це підхід, який акцентує увагу на розвитку критичного мислення, творчості, аналізу та інших когнітивних навичок здобувачів освіти. Таке навчання сприяє створенню освітнього середовища, в якому здобувачі освіти можуть розвивати свої унікальні здібності та інтереси. Розвивальне навчання індивідуалізує процес навчання, оскільки воно враховує потреби кожного здобувача освіти і

створює умови для розвитку самостійності та саморегуляції. У змішаній формі навчання, розвивальне навчання може бути ефективним інструментом індивідуалізації, оскільки воно дозволяє здобувачам освіти вибирати та керувати своєю освітньою траєкторією розвитку.

Реалізуючи розвивальне навчання за змішаною формою організації освітнього процесу потрібно:

1. Перший крок - визначити потреби, інтереси та рівень здібностей кожного здобувача освіти. Це може бути зроблено через тестування, анкети, інтерв'ю та спостереження.

2. Створити індивідуальні навчальні плани. На основі отриманих даних створюються індивідуальні навчальні плани для кожного здобувача освіти, як визначають завдання і ресурси, що найкраще йому підходять.

3. Використовувати різні ресурси. Змішана форма навчання дозволяє використовувати різноманітні ресурси, такі як відеоуроки, онлайн-курси, підручники та інші матеріали, які можуть бути підібрані для відповідності індивідуальних потреб здобувачів освіти.

4. Підтримка вчителя. Вчителі відіграють важливу роль в реалізації розвивального навчання при змішаній формі навчання. Вони повинні бути готові надавати підтримку індивідуальним здобувачам освіти, відповідати на їх питання і надавати додаткові пояснення, коли це необхідно.

5. Сприяти самостійному навчанню. Розвивальне навчання також сприяє розвитку навичок самостійного навчання. Здобувачі освіти навчаються ставити цілі та самостійно вирішувати завдання. Також вони вчаться самостійно керувати своїм часом і вчитися за власним графіком, що сприяє розвитку самодисципліни та відповідальності.

6. Зворотний зв'язок. Технології дозволяють вчителям отримувати більше інформації про прогрес кожного здобувача освіти. За допомогою аналізу даних вчителі можуть надавати індивідуальні поради та допомагати здобувачам освіти у вирішенні проблем.

Індивідуалізація навчання полягає в створенні умов для того, щоб кожен здобувач освіти міг навчатися власним темпом і відповідно до своїх потреб та можливостей. У змішаній формі навчання індивідуалізація стає більш доступною та підвищує зацікавленість та мотивацію здобувачів освіти, адже вони мають право вибору.

Забезпечення психологічної складової індивідуалізації навчання в умовах змішаного навчання є вкрай важливим фактором його ефективності. Необхідність адаптації змішаного навчання до потреб здобувачів освіти різних вікових категорій – це перший крок до створення дієвої системи освіти за наявності сучасних проблем.

Обдаровані діти завжди викликали особливий інтерес у галузі освіти. Вони відрізняються від своїх однолітків високим рівнем інтелекту, творчості та інших здібностей. Однак, для максимального розвитку потенціалу обдарованих дітей необхідна відповідна освітня підтримка. Розвивальне навчання стає домінуючим форматом роботи з обдарованими дітьми, оскільки воно дозволяє враховувати їхні унікальні потреби та сприяє подальшому розвитку їхнього інтелекту.

Перш ніж говорити про розвивальне навчання обдарованих дітей, важливо розуміти, що таке обдарованість. Обдарованість - це вищий рівень інтелекту, креативності та таланту, який виявляється у різних сферах життя. Обдаровані діти можуть мати виняткові здібності у науці, мистецтві, спорті або інших галузях. На думку Л. Виготського: «Якщо ми знаємо, як зі слабкості виникає сила, з недоліків - здібності, то ми тримаємо у своїх руках ключ до проблеми дитячої обдарованості» [1, с. 53]

Обдаровані діти часто зіштовхуються з рядом викликів у закладах освіти. Зокрема, вони можуть відчувати нудьгу, оскільки навчальна програма не відповідає їхнім здібностям. Також, вони можуть відчувати соціальну ізоляцію, оскільки їхні інтереси та рівень інтелекту відрізняються від інших здобувачів освіти. Це може призвести до стресу та невпевненості у собі.

Розвивальне навчання як відповідь на потреби обдарованих дітей - це підхід до освіти, спрямований на створення умов для розвитку інтелектуальних, креативних та соціальних навичок здобувачів освіти. Воно базується на ідеї, що кожен здобувач освіти є унікальним і має свої потенціал та індивідуальні потреби. Для обдарованих дітей розвивальне навчання надає можливість глибоко розгорнути свій інтелектуальний потенціал.

Основні принципи розвивального навчання для обдарованих дітей:

- Індивідуалізація навчання, що враховує потреби та здібності кожного здобувача освіти. Обдаровані діти отримують завдання та матеріали, які відповідають їхньому рівню інтелекту та інтересам.

- Стимулювання творчості, що сприяє розвитку критичного мислення, творчості та проблемного підходу до навчання, адже обдаровані діти мають можливість розкрити свій потенціал у різних галузях.

- Співпраця та взаємодія з іншими обдарованими дітьми та експертами в різних галузях, що сприяє розширенню знань та розвитку соціальних навичок.

- Розвиток навичок критичного мислення і самостійності. Обдаровані діти навчаються поставити цілі, планувати свій час та самостійно розв'язувати завдання.

- Можливість для творчого самовираження. Розвивальне навчання надає обдарованим здобувачам освіти можливість виражати свої ідеї та творчість через проєкти, дослідження та інші форми роботи, що сприяє розвитку їхньої творчої обдарованості.

- Оцінка і самооцінка. Важливо навчати обдарованих дітей розуміти і оцінювати свій власний навчальний прогрес. Самооцінка є важливою частиною розвивального навчання.

Обдаровані діти володіють великим потенціалом, і вони найбільше виграють від розвивального навчання при змішаному навчанні. Цей підхід дозволяє їм розкрити свої здібності та розвивати їх на повну потужність. Такі діти часто швидко засвоюють новий матеріал і відчують бажання навчатися самостійно. Розвивальне навчання сприяє розвитку самостійності, навчаючи здібних здобувачів освіти ставити цілі та планувати свої навчальні активності.

Розвивальне навчання при змішаному форматі освітнього процесу є ідеальним форматом для роботи з обдарованими дітьми. Воно дозволяє розвивати їхні здібності та навички, створюючи індивідуальні навчальні шляхи та стимулююче навчальне середовище. Важливо враховувати, що обдаровані діти - це ресурс, який має великий потенціал для суспільства, і розвивальне навчання допомагає їм розкрити свій повний потенціал.

Висновки. Розвивальне навчання, в поєднанні з змішаною формою навчання, створює ідеальні умови для індивідуалізації навчання. Такий підхід допомагає здобувачам освіти розвивати свої здібності та навички відповідно до їхніх потреб та інтересів. Інформаційні технології дозволяють зробити навчання більш доступним та цікавим, а індивідуалізація навчання робить процес більш ефективним. Розвивальне навчання при змішаній формі навчання - це інструмент, який сприяє підвищенню якості освіти та підготовці молодого покоління до викликів сучасного світу. Розвивальне навчання допомагає створити навчальне середовище, в якому кожен здобувач освіти може розвивати свої унікальні здібності та інтереси. Завдяки

цьому підходу, освіта стає більш ефективною та цікавою, а здобувачі освіти набувають навичок, які допоможуть їм у майбутньому.

Крім того, розвивальне навчання - це підхід до освіти, спрямований на розвиток особистості здобувача освіти через активну участь у навчальному процесі. Основною ідеєю є те, що навчання має бути не просто передачею знань, але й формуванням навичок, критичного мислення та самостійності. У змішаній формі навчання розвивальний підхід набуває нових можливостей завдяки використанню технологій.

Також, розвивальне навчання стає домінуючим форматом роботи з обдарованими дітьми, оскільки воно сприяє їхньому розвитку та реалізації їхнього потенціалу. Обдаровані діти потребують індивідуалізованого та стимулюючого навчання, і розвивальне навчання надає їм цю можливість. Для успішного впровадження цього підходу, необхідно враховувати потреби кожної дитини та створювати сприятливі умови для їхнього особистісного розвитку.

Таким чином, розвивальне навчання стає домінуючим форматом роботи як при змішаній формі навчання, так і в роботі з обдарованими дітьми, оскільки воно враховує унікальні потреби кожного здобувача освіти та сприяє подальшому розвитку їхнього інтелекту. Забезпечення належної підтримки та створення стимулюючого навчального середовища допомагає здобувачам освіти розкрити свій потенціал та стати успішними у різних сферах життя. Розвивальне навчання відкриває перед ними можливості для саморозвитку та досягнення високих результатів.

Список використаних джерел та літератури:

1. Вигодський Л. С. Уява і творчість в дитячому віці. Психологічний нарис: Кн. для вчителя. - М. Просвітництво, 1991.
2. Давидов В. В. Психологічні проблеми процесу навчання молодших школярів/ Хрестоматія з вікової і педагогічної психології. – М., 1981. – 298 с.
3. Ельконін Д. Б. Психологічні питання формування навчальної діяльності в молодшому шкільному віці / Питання з психології навчання і виховання / Ельконін Д. Б, Костюк Г. С., Ча-мата П. Ф. – К., 1961.
4. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні, затверджено Постановою МОН України В. Г. Кременем 20 грудня 2000 р. [Електронний ресурс]. Доступно: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>